

NKVet-symposium

Er pengene til HD spildt?

Norske tal fra et stort materiale tyder på, at der kun er en lille effekt har at screene for HD og basere udvalget af avlsdyr på hundens fænotype

[Ole Caspersen]

Dyrlæge, freelancejournalist

På NKVets symposium på KolleKolle fremlagde Astrid Indrebø, Norges Veterinær Højskole og Norsk Kennel Klub et omfattende talmateriale fra 25 års screening for HD på norske hunde. Tallene var ingen opmuntring for fortalere for en fortsat røngentologisk screening for HD. Astrid Indrebø kunne påvise, at for den norske population af schæferhunde har 25 års intensiv screening kun haft en lille effekt på forekomsten af HD.

Fra 1980 til 2005 har der været 62.842 registrerede schæfere, og af dem er 29.460 (47 %) blevet røntgenfotograferet. I hele perioden har et meget stort flertal af avlshundene haft normale hofteled, og kun yderst sjældent er der blevet brugt hunde i avlen med en mild grad af HD. Alle disse tiltag til trods ligger forekomsten af HD på tilnærmelsesvis samme niveau i 2005 som i 1980 (ca. 30 %). Tallene kan ses på Norsk Kennel Klubs Hjemmeside: www.nkk.no.

Deprimerende tal

Astrid Indrebø:

- Et realistisk mål for HD og AD (al-bueleds dysplasi) er ikke at udrydde sygdommen, men at formindske prævalensen af sygdommen i populationen. Men

på trods af fremragende deltagelse i screeningprogrammerne og på trods af det faktum, at et stort flertal af avlshundene er fri for HD, viser tal fra Norsk Kennel Klub deprimerende lav forbedring af den radiografiske prævalens for de fleste racers vedkommende.

Astrid Indrebø mener, at det blandt andet skyldes den relativt lave arvelighed for henholdsvis HD og ED. Studier af forskellige populationer af racer viser estimerede arveligheder på for HDs vedkommende på 0,1-0,6 og for EDs vedkommende på 0,1-0,4. Om der i virkeligheden er tale om en genetisk fremgang, som bliver skjult i statistikken på grund af en forværring af de miljøfaktorer, der påvirker sygdommen, kan imidlertid ikke udelukkes. En anden årsag til, at den forventede fremgang er udeblevet, er, at det er lagt for stor vægt på hundens egen status, som kun angiver hundens fænotype. Udarbejdelse af et racespecifik indeks for avlshunde, hvor resultater fra en lang række slægtninge indgår, vil give en bedre indikation af hundens fænotype.

Screening har alvorlige faldgruber

Astrid Indrebø bliver meget klar i mælet, når hun taler om farerne ved et restriktivt og stramt reguleret screenings-

program, der sigter på en hårdhændet regulering af avlen med skrappe regler for udvælgelse af avlshunde:

- Strenge reguleringer af avlen medfører ikke nødvendigvis sundere hunde, men kan faktisk have den modsatte effekt.

Hun lister en række alvorlige problemer med stramme reguleringer, fordi de medfører et uforholdsmæssigt stort selektionspres:

- Der opstår såkaldt matadoravl, hvor meget få avlshundes genetiske materiale dominerer racen.
- Risikoen for indavl stiger.
- Den samlede gen-pool bliver for lille.
- Der bliver flere uregistrerede hunde uden sundhedsregulering af nogen art, fordi for mange avlere skræmmes væk.
- Forekomsten stiger af andre alvorlige sygdomme, der ikke kan findes ved screening eller DNA-test. Der mistes fokus på andre sygdomme, der i virkeligheden skader hundenes sundhed mere, end den screenede sygdom gør.

Astrid Indrebø udtrykker sin holdning på denne måde:

- For strenge krav til udryddelsesprogrammer kan udrydde de bedste avlere og fremragende eksemplarer af hundecracen i stedet for sygdommen.

Samarbejde frem for regulering

Astrid Indrebø, der har kontor ved Norges Veterinær Højskole, men er ansat af Norsk Kennel Klub, fortalte om et alternativ til de stramme reguleringer. I stedet for strenge regler og registreringsrestriktioner satser Norsk Kennel Klub på anbefalinger og rådgivning, uddannelse og samarbejde med avlerne. Målet for arbejdet er at avle sunde og normalt fungerende hunde med en for racen karakteristisk konstruktion og psyke, som kan leve et langt og sundt liv til glæde for sig selv, sine ejere og samfundet. En grundregel i avlsarbejdet er, at kun klinisk, friske hunde skal bruges i avlen; dette er ikke tilstrækkeligt ved udvalgte avlsdyr, men det er en grundlæggende forudsætning. Norsk Kennel Klub baserer sit arbejde på følgende grundpiller:

- Meget få restriktioner
- Hver raceklub påtager sig et stort ansvar for detaljeret rådgivning.

- Der udfoldes store anstrengelser for at uddanne klubber og avlere.

Som Astrid Indrebø sammenfattende udtrykker det:

- Vi kan kun påvirke de avlere, der samarbejder med kennelklubben. Derfor er det vigtigt, at flest muligt samarbejder.

Opfordring til dyrlægerne

Astrid Indrebø mener, at dyrlægerne kan gøre en stor forskel ved at indgå i et samarbejde med avlsforeningerne. For eksempel ved at forestå undervisning af hundedommere, så de bedre forstår konsekvenserne af en abnormal anatomi, og de følger det har for hundens sundhed. Dyrlægerne kan også sige fra over for syge hunde, når de arbejder med avlsdyr i klinikken. I den sammenhæng er det godt at kende den overordnede, internationale standard: *Enhver hund, der klart viser fysiske eller adfærdsmæssige abnormaliteter, skal diskvalificeres*

(FCI, Federation Cynologique Internationale).

Får man derfor en fransk bulldog på klinikken, der ikke kan trække vejret normalt, eller en blodhund med ektropion og entropion, er det i direkte strid med standarderne, og det har dyrlægen en forpligtelse til at meddele ejeren. ■